

Смаглюк К.Р.

студентка II курсу, спеціальність: 028 Менеджмент соціокультурної діяльності
Національний університет «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка.

Науковий керівник – **Солдатенко О. І.**, кандидат педагогічних наук, доцент,
доцент кафедри мистецьких дисциплін Національного університету
«Чернігівський колегіум» імені Т.Г. Шевченка.

ОРГАНІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ДОЗВІЛЛЄВОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДІ В УМОВАХ ВІЙНИ (НА ПРИКЛАДІ ЧЕРНІГІВЩИНИ)

Анотація

У статті акцентується увага на тому, як дозвілля впливає на формування особистості молоді і є важливою складовою їхнього розвитку. Автор обґрунтовує актуальність організації різноманітної дозвіллевої діяльності в умовах війни. У статті запропоновані різні форми дозвілля, такі як: квест, воркшоп, буккросинг та розглянуто молодіжний простір «КУБ» в м. Корюківка, Чернігівської обл.

Ключові слова: дозвілля, квест, воркшоп, буккросинг, Чернігів.

ORGANIZATION OF CULTURAL AND LEISURE ACTIVITIES OF YOUTH DURING THE WAR (BASED ON THE EXAMPLE OF CHERNIHIV REGION)

Annotation

The article focuses attention on how leisure affects the formation of the personality of young people and is an important component of their development. The author substantiates the relevance of the organization of various leisure activities in the conditions of war. The article offers various forms of leisure, such as: quest, workshop, bookcrossing, and examines the youth space "KUB" in the city of Koryukivka, Chernihiv Region.

Key words: leisure, quest, workshop, bookcrossing, Chernihiv.

Молодь відіграє ключову роль у сучасному українському суспільстві. Вона є не лише перехідним етапом від дитинства до дорослості, але й важливим чинником для інтелектуального, соціального та економічного прогресу країни. Розуміння та врахування потреб і можливостей молоді є важливою складовою розвитку сучасного суспільства. Загалом, молодь – це період життя, коли особа досліджує світ, формує свою ідентичність і приймає важливі життєві рішення.

Виховання здорового, всебічно розвиненого та самодостатнього покоління визначається як одне з ключових завдань влади України, і включає в себе:

- Забезпечення доступу до якісної освіти, що розвиває критичне мислення, творчість та практичні навички;
- Підтримку фізичного та психічного здоров'я, пропаганду здорового способу життя;
- Створення умов для соціальної адаптації, розвитку комунікаційних навичок та формування позитивних відносин;
- Підтримку та розвиток талантів і інтересів молоді у різних сферах: науки, мистецтва, культури, спорту та ін.;
- Залучення молоді до громадянської участі та волонтерства;
- Формування відповідального ставлення до власного суспільства.

Виховання такого покоління важливо для стабільного та сталого розвитку України в майбутньому.

Важливу роль у розвитку молоді особи відіграє – дозвілля. Цей час відпочинку і розваг дозволяє молоді відновлювати енергію, розкривати творчий потенціал, розвивати соціальні навички та сприяє загальному психофізичному благополуччю. Дозвілля може бути різноманітним: від читання книг та слухання музики до спортивних заходів, подорожей та інших форм активного відпочинку. Ці види дозвілля допомагають молоді розкривати свої інтереси, розвивати хобі, знаходити нові джерела задоволення та вдосконалювати навички. Дозвілля також важливе для здоров'я, оскільки дозволяє зменшити стрес, підвищити настрій і сприяє загальному емоційному настрою. Таким

чином, баланс між освітою, роботою та дозвіллям визначає успішний розвиток та самореалізацію молоді.

Молодіжне дозвілля розглядається як вільний вибір особою дій, що відбуваються поза сферою основної роботи чи навчання. Дозвілля молоді визначається втіленням інтересів, пов'язаних з відпочинком, особистим розвитком, самовдосконаленням, взаємодією та збереженням здоров'я. Це важливий час для молоді, коли вона може відкривати нові горизонти, розвивати таланти, будувати соціальні зв'язки та долучатися до різних сфер культури та розваг. Дозвілля враховує індивідуальний підхід до вибору того, що принесе задоволення і розвиток саме для конкретної особи.

Упродовж 2022 року культурне дозвілля українців зазнало кардинальних змін. Для значної частини населення України послуги сфери культури стали недоступними: знизилася кількість заходів, стало менше активних культурних діячів та інституцій. Попри виклики та труднощі війни, як сфера культури, так і українське суспільство здебільшого адаптувалися та відновили діяльність [1].

Звичайно, війна змінила українську молодь набагато сильніше, аніж пандемія коронавірусу, яка сколихнула світ. Стрес, розлука з рідними, втрата житла не зламали українську молодь під час війни. Молоде покоління стало ще більш солідарним, об'єднаним спільною ідеєю жити у вільній, незалежній країні. Наразі молоді люди волонтерять, служать у Збройних Силах України, навчаються, працюють, донатять, розробляють концепції відбудови України, вони готові робити все, щоб наблизити нашу перемогу та допомогти Україні вистояти та відновитися [2].

У наш час організаторам дозвілля потрібно постійно працювати над тим, щоб пропонувати цікаві та актуальні ідеї для вільного часу, адже молодь сьогодні є найактивнішою частиною суспільства, вона завжди перебуває у пошуку чогось нового та невідомого. Ось деякі популярні форми дозвілля, які можуть цьому слугувати:

Квест – це форма розважальної гри або пригоди, що включає в себе ряд завдань чи головоломок, які учасники повинні вирішити, щоб виконати основну

мету гри. В процесі гри учасники отримують нові знання, навички, розвивають логічне мислення і уяву. Квести можуть використовуватися для згуртованості команди, навчання, розвитку логічного мислення та розваги і як пригода. У сучасному світі існує багато різновидів квестів, включаючи реальні (проводяться на вулицях міста чи в природних місцевостях), віртуальні (в онлайн-середовищі) та тематичні (засновані на конкретній темі чи історії).

Туристичний інформаційний центр м. Чернігів часто влаштовує квести для молоді, залучаючи студентів ЗВО до організації і проведення таких заходів. 25 березня 2023 р. у Чернігові провели «Квест до 400-річчя отримання Магдебурзького права Чернігова» пов'язаний з історією даної події, в якому йшлося про:

- Сигізмунда III та Владислава;
- 1623 рік;
- прапор і ратуші;
- права і обов'язки;
- магістрат;
- печатки;
- цінність документу 400-річної давнини для Чернігова сучасного.

16 лютого 2023 р. провели ще один квест «Відкривай Чернігів», для дітей з Донеччини, Луганщини, Маріуполя. Вони розгадували ребуси, виконували завдання, знайомилися з історичними пам'ятками на Чернігівському Валю.

Студенти описують процес гри так:

1. Організатор знайомить учасників з правилами гри, і розбиває їх на команди;
2. Гравці отримують перше завдання у вигляді загадки, вікторини, ребусу, кросворду чи випробування. Знайшовши правильну відповідь, вони отримують інформацію про місце знаходження наступного питання;
3. Останнє випробування вказує на місце знаходження головного призу квеста. Перемагає команда, яка найшвидше дісталася фінішу і найкраще виконала усі завдання.

Воркшоп – це практичний семінар, тренінг чи інтерактивний навчальний захід, під час якого учасники активно залучаються до виконання певних завдань, вправ або дій. Вони поєднують у собі: навчання, розвиток, командування, спілкування, мотивацію, планування [3].

Воркшопи можуть бути організовані в різних сферах, таких як бізнес, мистецтво, освіта, наука, технології та інші. Вони є ефективним методом навчання та розвитку, оскільки створюють можливості для практичного використання та узгодження здобутих знань.

20 грудня 2020 р. студенти спеціальності Менеджмент СКД Національного університету «Чернігівський колегіум» імені Т. Г. Шевченка взяли участь у Міжнародному воркшопі «Європейська інтеграція: перспективи та виклики для України», у рамках проєкту Жана Монне «Соціальні та культурні аспекти Європейських Студій»(SCAES) та Еразмус +.

Буккроссинг – це своєрідний культурний проєкт, що ґрунтується на ідеї обміну та розповсюдження книг між різними людьми. Людина, прочитавши книгу, залишає її у громадському місці (парк, кафе, потяг, станція метро), для того, щоб інші могли цю книгу знайти та прочитати. Спостереження за «подорожжю» книги здійснюється через спеціальні сайти в Інтернеті [4]. В українському перекладі, рух має назву книгообіг.

Ідея створення буккросингу виникла у Рона Хорнбекера в 2001 році. Був створений сайт BookCrossing.com, який дозволяв відстежувати місце знаходження книг. Буккросинг – це порятунок книг від безцільного знаходження на полицях, кругообіг знань і створення глобальної світової бібліотеки [5].

Цей проєкт сприяє глобальній спільноті читачів та взаємодії між ними, а також підтримує ідею безкоштовного обміну культурними цінностями, такими як книги.

Весною, цього року в центральному парку культури та відпочинку Чернігова діяла «Лавочка-читалочка» від Чернігівської обласної бібліотеки для юнацтва. Працівники бібліотеки хотіли допомогти чернігівцям і гостям міста емоційно

відпочити від буремних подій сьогодення та ще більше популяризувати читання на свіжому повітрі. Проект назвали «Бібліотека під зеленими вітрилами», який пропонує надати друге життя книжкам. Люди приходять і обмінюються книгами, залишають у червоному кейсі ті, які вже прочитали та бажають поділитися ними з іншими, і так само беруть книги від інших читачів [6].

Особливим пріоритетом молодіжної політики в Україні є розвиток мережі молодіжних просторів європейського зразка, які за своєю суттю є осередками практичної роботи з молоддю. Молодіжні простори — це спеціально облаштовані або призначені для молоді місця, де вони можуть збиратися, спілкуватися, розвивати свої інтереси, творити, та брати участь у різноманітних культурних та соціальних подіях. Основними напрямками їх роботи є:

- громадянська освіта молоді через участь у суспільній діяльності;
- національно-патріотичне виховання;
- розвиток волонтерства та мобільності молоді;
- реалізація творчого потенціалу молодих людей;
- зайнятість у вільний час;
- молодіжне підприємництво.

Наприклад, Молодіжний центр «КУБ» в м. Корюківка, Чернігівської обл., це місце, у якому не лише працюють, вчаться і відпочивають (наодинці або з друзями), а й обговорюють нові ідеї, знаходять однодумців і найважливіше – організовують різноманітні освітні, культурні, розважальні та інші заходи. Центр створений владою та активними представниками громади для потреб молоді і відкритий для всіх охочих. КУБ – це перший молодіжний центр на півночі Сіверщини [7].

Отже, організація дозвілля має важливий вплив на формування особистості молоді. Попри труднощі та зниження відвідуваності культурних заходів, інтерес до культурного дозвілля залишається значним. В умовах війни дозвілля молоді стає не тільки важливим елементом психологічного благополуччя, але й інструментом адаптації до складних обставин. В українській сфері культури та

креативних індустрій є виклики, які потрібно подолати. Це може включати в себе збереження доступності культурних заходів, підтримку творчих ініціатив, а також розвиток нових форм інтерактивного дозвілля, які можуть враховувати особливості ситуації в країні.

Список використаних джерел:

1. Берковський В. Як війна вплинула на культурне дозвілля молодих українців? URL: <https://life.pravda.com.ua/columns/2023/03/15/253324/> (дата звернення: 12.11.2023).
2. Higherschoolof advocacy. 24 квітня – Міжнародний день солідарності молоді. URL: <https://www.hsa.org.ua/blog/24-kvitnia-miznarodnii-den-solidarnosti-molodi> (дата звернення: 12.11.2023).
3. Termin.in.ua. Воркшоп – що це таке і навіщо потрібно, форми, види та задачі воркшопів. URL: <https://termin.in.ua/vorkshop/> (дата звернення: 12.11.2023).
4. Зелена хвиля. Розповідаємо про буккросинг. URL: <https://ecoclubua.com/state/rozpovidayemo-pro-bukkrosyng/> (дата звернення: 12.11.2023).
5. Пулинський ліцей Пулинської селищної ради Житомирського району Житомирської області. Буккросинг. URL: <https://pulyny.school.org.ua/bukkrosing-09-38-29-05-01-2022/> (дата звернення: 12.11.2023).
6. Солодовник П. «Бібліотека під зеленими вітрилами»: у Чернігові запрацював вуличний буккросинг. URL: <https://cheline.com.ua/chelinetv/suspilstvo-video/biblioteka-pid-zelenimi-vitrilami-u-chernigovi-zapratsyuvav-vulichnij-bukkrosing-video-354076> (дата звернення: 12.11.2023).
7. Асоціація молодіжних центрів України. Корюківський молодіжний центр "КУБ". Наше бачення. URL: <https://youthcenters.net.ua/koryukivskiy-molodigniy-tsentri-kub/> (дата звернення: 12.11.2023).